

โดย นางสาวจุฬารัตน์ ยะประนัน
นิติกร สำนักกฎหมาย

กฎหมายป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน

มาตรการเสริมหากการใช้กฎหมายอื่นไม่เป็นผล

ผู้เขียน
อ้างอิง

พันตำรวจโท สุนัย หาเรือนพิชน์ เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน ๘ ๖ สำนักงาน ป.ง.
หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ปีที่ ๓๑
ฉบับที่ ๑๑๒๐๘ คอลัมน์กระแสทรรศน์

ภายใต้ระบบโลกาภิวัตน์ซึ่งเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของประเทศต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์ การติดต่อสื่อสารสารสนเทศขึ้นอย่างมากมาย ทำให้การติดต่อสื่อสารของมนุษย์สามารถทำได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไร้ขีดจำกัด

และผลการพัฒนาทางเทคโนโลยีดังกล่าวกลับเป็นเหตุให้อาชญากรได้มีการนำเอาเทคโนโลยีเหล่านี้ ไปใช้ในการกระทำความผิด ทำให้โลกต้องเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมที่รุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งในด้านรูปแบบและปริมาณของการประกอบอาชญากรรม

จากที่เป็นลักษณะการกระทำความผิดแบบธรรมดา ซึ่งเป็นการกระทำโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือที่เรียกว่าอาชญากรรมที่พบเห็นกันทั่วไป (street crime) ที่มีักจะเป็นการกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย และการใช้กำลังหรือความรุนแรงกระทำต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เป็นต้น นั้น ได้มีการพัฒนา

รูปแบบมาเป็นการกระทำความผิดอาญา ในลักษณะ
ขบวนการ ที่เรียกว่า “องค์กรอาชญากรรม”
(organized crime) เช่น การค้ำมนุษย์ การค้า
ยาเสพติด การก่อการร้าย การทุจริตต่อหน้าที
เป็นต้น

การประกอบอาชญากรรมเหล่านี้
มีขั้นตอนในการควบคุมและเป้าหมาย
เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์มหาศาล
จากการกระทำความผิด จนทำให้
มีลักษณะคล้ายองค์กรธุรกิจที่มี
จุดประสงค์ในการแสวงหากำไร
โดยมีการดำเนินการในลักษณะเป็น
ขบวนการ ที่มีเครือข่ายโยงใยครอบคลุม
หลายกลุ่มบุคคล

องค์กรอาชญากรรมดังกล่าวสามารถ
นำเอาผลประโยชน์ไปแปรสภาพจากเงินได้ ซึ่งมี
ที่มาไม่ชอบด้วยกฎหมายมาใช้ในการขยายองค์กร
เพื่อขยายอิทธิพลขององค์กรโดยวิธีการต่าง ๆ

ซึ่งจะเห็นได้ว่าองค์กรอาชญากรรมเติบโต
โดยอาศัยผลกำไร (profits) และทรัพย์สิน
(wealth) ที่ได้มาจากการกระทำความผิด

เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมเป็น
อาชญากรรมที่ให้ผลตอบแทนสูงแก่ผู้กระทำ
ความผิด จึงเป็นแรงจูงใจให้มีผู้เข้าร่วมในองค์กร

เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะผู้กระทำความผิด
คิดว่าคุ้มค่ากับการถูกจับกุม และถูกลงโทษ

นอกจากนี้ ทรัพย์สินที่ได้มาจากการ
กระทำความผิดเหล่านี้ ส่วนใหญ่ผู้กระทำความผิด
จะนำไปแปรสภาพเป็นทรัพย์สินอื่น หรือนำ
ผลกำไรหรือทรัพย์สินไปลงทุนในธุรกิจที่
ถูกกฎหมาย เพื่อเป็นการอำพราง
ที่มาของรายได้

กระบวนการเหล่านี้เป็น
กระบวนการฟอกเงินอย่างหนึ่ง
ซึ่งในปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบ
และวิธีการเพื่อให้พ้นจากการถูก
จับกุม และดำเนินคดีจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
โดยวิธีการที่บุคคลปกปิดแหล่งที่มาของรายได้
ที่ผิดกฎหมาย แล้วบิดเบือนรายได้ โดยทำให้ดู
เหมือนว่าเป็นรายได้ที่ชอบด้วยกฎหมายนี้เรียกว่า
“การฟอกเงิน” ซึ่งอาชญากรรมทุกประเภท
จำเป็นต้องอาศัยการฟอกเงินเพื่อเปลี่ยนรายได้
หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเพื่อให้
สามารถใช้จ่ายเงินจำนวนนั้นในสังคมนั้นได้อย่างปกติ

จำเป็นต้องอาศัยการฟอกเงินเพื่อ เปลี่ยนรายได้หรือทรัพย์สินที่ได้มาจาก การกระทำความผิดเพื่อให้สามารถใช้จ่าย จำนวนนั้นในสังคมนั้นได้อย่างปกติ

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญ
ของปัญหาการฟอกเงินที่มีผลกระทบต่อ
ความสงบเรียบร้อยในสังคม และเศรษฐกิจ
ของประเทศ และเห็นว่ามาตรการทางกฎหมาย
ที่มีอยู่ไม่สามารถจัดการกับทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับ
การกระทำความผิดได้ เนื่องจากหลักการตีความ
กฎหมายอาญา ในประเด็น “ทรัพย์สินที่ได้จาก
การกระทำความผิด” ที่ศาลสั่งริบได้นั้น ต้องเป็น

ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญาที่ได้มีการฟ้องร้องดำเนินคดี และมีได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สิน ส่งผลทำให้ในกรณีของคดีอาญาไม่สามารถริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดครั้งก่อน ๆ หรือทรัพย์สินที่ได้เปลี่ยนเป็นทรัพย์สินอื่นได้โดยศาลต้องพิจารณาพยานหลักฐานแล้วเห็นว่า ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดโดยปราศจากข้อสงสัยมาก่อน ถึงจะสั่งริบทรัพย์สินได้ และการดำเนินการร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สิน ก็มีบทบัญญัติกำหนดเวลาดำเนินการร้องขอภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ด้วยเหตุผลที่ว่า ปัจจุบันผู้ประกอบการในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นการฟอกเงิน เพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินนั้น ไปใช้ประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปได้อีก ทำให้ยากแก่การปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายเหล่านั้น และกฎหมายที่มีอยู่ก็ไม่สามารถปราบปรามการฟอกเงินหรือดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้เท่าที่ควร

ดังนั้น เพื่อตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว สมควรกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตรา พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้ว ๒ ครั้ง คือครั้งแรก ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.ก. แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๖ และครั้งที่ ๒ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๑ โดยผลของกฎหมายได้มีการกำหนดความผิดมูลฐาน รวม ๙ มูลฐาน

นอกจากนี้ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้ความผิดตาม มาตรา ๕๓ (๑) หรือ (๒) เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน และ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้ความผิดตามกฎหมายนี้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วยเช่นกัน

มาตรการทางแพ่งเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินโดยมีการร้องขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ตกเป็นของแผ่นดิน

พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมาย ทั้งมาตรการทางอาญาและมาตรการทางแพ่ง โดยมาตรการทางอาญาบัญญัติการกระทำหรือองค์วินการกระทำซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดหากฝ่าฝืนย่อมมีบทลงโทษ จึงเป็นการพิจารณา

ดำเนินการเกี่ยวกับตัวบุคคล (in personal)

การพิสูจน์การกระทำความผิดต้องอาศัย การพิสูจน์ข้อเท็จจริงจนปราศจากความสงสัย (beyond reasonable doubt) ว่าบุคคลที่ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดจริง หากมีข้อสงสัย ตามสมควรศาลต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัย ให้จำเลย

ส่วนมาตรการทางแพ่งเป็นการดำเนินการ เกี่ยวกับทรัพย์สินโดยมีการร้องขอ ให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ตกเป็นของแผ่นดิน โดยพิจารณาจากการได้มาซึ่งทรัพย์สินของ เจ้าของหรือผู้ครอบครองว่าได้มาชอบด้วย กฎหมายหรือไม่ หากไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมตกเป็นของแผ่นดิน แต่หากเป็นทรัพย์สิน ของผู้ได้มาโดยชอบก็คืนแก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิ ต่อไปตามหลักกรรมสิทธิ์ในทางแพ่ง

ข้อนำคิดสำหรับการบังคับใช้กฎหมาย ฉบับนี้ ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายสำคัญและจำเป็น อย่างยิ่งในสมัยปัจจุบัน ที่จะนำมาใช้ต่อต้าน และกำจัดวงจรอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรม

กฎหมายฟอกเงินกำหนดให้เป็น ความผิดมาตรฐาน จะต้องมีการ ประสานงานหรือบูรณาการปฏิบัติงาน ร่วมกัน

ที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายมีเงินลงทุนจำนวนมาก ให้หมดสิ้นไป หรืออย่างน้อยให้บรรเทาเบาบางลง ก็คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ผู้ใช้อำนาจรัฐตามกฎหมายนี้ และพนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจรัฐตามกฎหมายอื่น ซึ่งกฎหมายฟอกเงินกำหนดให้เป็นความผิด มาตรฐาน จะต้องมีการประสานงานหรือ บูรณาการปฏิบัติงานร่วมกัน

โดยหากเห็นว่าการดำเนินการตาม กฎหมายอื่นไม่เป็นผล หรือดำเนินการตาม กฎหมายฟอกเงิน จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อราชการ มากกว่า ก็ให้ดำเนินการตามกฎหมายฟอกเงิน ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินคดีกับกลุ่มอาชญากร หรือกลุ่มบุคคลที่กระทำผิดกฎหมายมีประสิทธิภาพ สูงสุด ๑

AMLO

Anti-Money Laundering Office

ปปง.
AMLO

